



สรุปผลการพัฒนาความรู้ วิชา วิทยา ฉลาดรู้เน็ต เรียนรู้ผ่าน e-Learning ของสำนักงาน ก.พ.



บรรยายโดย : สำนักงานพัฒนารัฐกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ความฉลาดทางด้านดิจิทัล (Digital Intelligence Quotient : DQ)

กระบวนการรับรู้ การจัดการอารมณ์ และทักษะทางสังคมที่ทำให้เราสามารถรับมือกับการท้าทายบนโลกดิจิทัล โดยเฉพาะเด็ก ๆ รวมถึงผู้ใหญ่ และทุกคนที่ใช้งานอินเทอร์เน็ต ให้มีความรู้และทักษะในการใช้ชีวิตบนโลกออนไลน์อย่างปลอดภัย ซึ่ง DQ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. พลเมืองดิจิทัล คือ กลุ่มที่ใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลได้อย่างปลอดภัย มีประสิทธิภาพ และมีความรับผิดชอบ
2. กลุ่มนักคิด นักสร้างสรรค์ คือ กลุ่มที่สร้างเนื้อหาใหม่ๆ เปลี่ยนความคิดให้เป็นจริงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
3. กลุ่มผู้ประกอบการดิจิทัล คือ กลุ่มภาคธุรกิจที่ให้บริการด้านดิจิทัล

พลเมืองดิจิทัลที่ดี มีพื้นฐาน 8 ข้อ ที่สามารถปฏิบัติตามได้ ดังนี้

1. ทักษะในการเป็นตัวเองที่ดี คือ การใช้สื่อดิจิทัลในการสร้างภาพลักษณ์ในโลกออนไลน์ของตนเองในด้านที่ดี ทั้งความคิดและความรู้สึก มีวิจารณญาณในการรับส่งข่าวสารและแสดงความคิดเห็น รวมถึงการรู้กฎหมายและจริยธรรมในโลกออนไลน์ เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์
2. ทักษะในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในไซเบอร์ คือ การป้องกันการขโมยข้อมูลไปสวมรอยทำธุรกรรมออนไลน์ รักษาและป้องกันความเสียหายของข้อมูล ระบบ และอุปกรณ์
3. ทักษะการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณที่ดี คือ สามารถวิเคราะห์แยกแยะระหว่างข้อมูลที่ถูกต้องและข้อมูลที่ผิด รู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล
4. ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว คือ รู้จักปกป้องข้อมูลส่วนตัวในโลกออนไลน์
5. ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ คือ การบริหารเวลาที่ใช้อุปกรณ์ในยุคดิจิทัล ควบคุมให้เกิดความสมดุลระหว่างในโลกออนไลน์ และโลกภายนอก
6. ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ผู้ใช้งานมีการทิ้งไว้บนโลกออนไลน์ คือ สามารถเข้าใจธรรมชาติของการใช้ชีวิตในโลกดิจิทัล ว่าจะหลงเหลือร่องรอยข้อมูลทิ้งไว้เสมอ
7. ทักษะในการรับมือกับการระรานทางไซเบอร์ คือ ปิดกั้นผู้ที่ระรานและไม่ตอบโต้ด้วยวิธีการเดียวกัน เข้มแข็งและกล้าเผชิญกับสิ่งที่ได้เกิดขึ้นไปแล้ว
8. ทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม คือ มีความเห็นอกเห็นใจและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นบนโลกออนไลน์

Social Media ที่เป็นที่นิยมมากที่สุดของคนไทย 3 อันดับแรกนั้น คือ

1. Youtube : นอกจากใช้เพื่อความบันเทิง ยังใช้เป็นเครื่องมือในการหาความรู้ เช่น วิธีการซ่อมเครื่องใช้ต่างๆ เป็นต้น
2. Line : เป็นแอปพลิเคชันที่มีรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น แชท (Chat) การโทรด้วยเสียง (Voice Calls) การคุยแบบเห็นหน้า (Video Calls) เป็นต้น
3. Facebook : เป็นช่องทางในการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร



Internet of Things (IoT)

คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถเชื่อมต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งในปัจจุบันไม่ได้มีเพียงคอมพิวเตอร์ที่สามารถต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ตได้นั้น ยังมีสมาร์ตโฟน (Smartphone) แท็บเล็ต (Tablet) นาฬิกาอัจฉริยะ (Smartwatch) เป็นต้น

เคล็ดลับในการปกป้องข้อมูลส่วนตัว

- ปกปิดหมายเลขไอพีที่ใช้งาน
- ตั้งค่าความเป็นส่วนตัว
- ใช้งานโหมดท่องเว็บไซต์แบบส่วนตัว
- เลี่ยงคลิกลิงก์ที่ไม่พึงประสงค์



วิธีการป้องกันปัญหาการทำธุรกรรมออนไลน์ผ่านมือถือ

- **อย่าไว้ใจอะไรง่าย ๆ** : ไม่บันทึกข้อมูลบัตรเครดิตไว้กับผู้ให้บริการ เช่น App Store หรือ Google Wallet เพื่อป้องกันปัญหาการลักลอบนำข้อมูลบัตรเครดิตไปใช้งาน
- **มีความรอบคอบ** : พิจารณาให้ดีว่าแอปพลิเคชันของเว็บไซต์หรือธนาคารนั้นจริงหรือไม่ก่อนที่จะติดตั้ง โดยดูจากชื่อผู้พัฒนาแอปพลิเคชัน
- **ป้องกันไว้ก่อน** : ติดตั้งแอปพลิเคชัน Anti-Virus เพื่อป้องกันซอฟต์แวร์ที่เป็นอันตรายที่จะมาถึงข้อมูลที่สำคัญของเราไปยังผู้ที่ไม่หวังดี
- **ฝึกเป็นคนละเอียด** : ศึกษาวิธีการรักษาความมั่นคงปลอดภัย ไม่ควรให้ผู้อื่นเข้าถึงโทรศัพท์หรืออีเมลของเราโดยเด็ดขาด
- **อย่าคลิกลิงก์** : ไม่ควรคลิกลิงก์ที่น่าเชื่อถือ เพราะอาจจะนำเราไปยังเว็บไซต์ปลอมได้
- **รู้จักระมัดระวัง** : อย่าวางอุปกรณ์ให้ห่างตัว เนื่องจากผู้อื่นอาจจะเข้าถึงอุปกรณ์และทำการลักลอบข้อมูลได้ง่าย
- **ล็อกหน้าจอทุกครั้งเมื่อไม่ใช้งาน** : ตั้งรหัสล็อกหน้าจอ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้อื่นเข้ามาใช้งานอุปกรณ์ของเรา
- **ต้องวางแผนข้อมูลยิ่งชีพ** : ปกปิดรหัสลับ ไม่เก็บข้อมูลที่สำคัญไว้ในโทรศัพท์ หากจำเป็นจะต้องเก็บ ควรล็อกรหัสล็อกหน้าจอ
- **ปิด Wi-Fi เมื่อไม่ใช้งาน** : ไม่เปิดการเชื่อมต่อในรูปแบบต่างๆ เช่น Wi-Fi หรือ Bluetooth ขณะทำธุรกรรม เพราะผู้อื่นอาจใช้ช่องทางนี้เพื่อเข้าถึงอุปกรณ์ของเราได้
- **อัปเดตตัวเองให้ทันเหตุการณ์** : ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับระบบปฏิบัติการของอุปกรณ์เคลื่อนที่ และพยายามอัปเดตให้ทันสมัยอยู่เสมอ

การสร้างมารยาทที่ดีบนสังคมออนไลน์

- ไม่ใช้คำหยาบคาย คำไม่สุภาพ
- ไม่โพสต์รูปลามกอนาจาร
- เคารพความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น
- คิดก่อนโพสต์
- ใช้อย่างพอดี และเหมาะสมกับกาลเทศะ



ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

ทำให้ได้รู้ถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย เพื่อลดปัญหาความเสี่ยงจากการใช้อินเทอร์เน็ตและการตกเป็นเหยื่อในโลกออนไลน์



จัดทำโดย : นางสาวกุลริดา อหะหมัดจุฬา
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
สิงหาคม 2567